



Zarządzenie
Arcybiskupa Metropolity Białostockiego
odnośnie do sprawowania czynności liturgicznych
w stanie epidemii

Czcigodni i Drodzy Kapłani!

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z sytuacji, w jakiej znalazła się ludzkość na całym świecie z powodu epidemii koronawirusa. Doświadczenie innych krajów uczy, że jakiegokolwiek pobłażanie pandemii niesie ze sobą dramatyczne skutki zarówno w ilości osób zakażonych, jak i w przerażającej liczbie zgonów.

Wobec tak wielkiego zagrożenia wszyscy musimy zachować ostrożność i zdrowy rozsądek. W konsekwencji trzeba ograniczyć liczbę wiernych uczestniczących w zgromadzeniach religijnych według aktualnych wskazań organów państwowych i służb sanitarnych. W oparciu o Dekret Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z dnia 19 marca br., Dekret i Notę Penitencjarii Apostolskiej z dnia 19 marca br. oraz Wskazania Prezydium Konferencji Episkopatu Polski dla Biskupów odnośnie do sprawowania czynności liturgicznych w najbliższych tygodniach

w Archidiecezji Białostockiej wprowadzam następujące zarządzenia:

1. Zgodnie z kan. 87 §1 KPK, przedłużam dyspensę od obowiązku niedzielnego uczestnictwa we Mszy św. do dnia 19 kwietnia br. na zasadach określonych w dekrete z dnia 13 marca br.

Od dnia 25 marca w każdej Mszy św. lub w innych celebracjach może uczestniczyć maksymalnie do 5 osób, nie licząc osób sprawujących posługę (por. www.gov.pl). Zatem, oprócz kapłanów i kilku niezbędnych usługujących, powinny to być w pierwszej kolejności osoby zamawiające intencję mszalną. Na drzwiach kościoła należy umieścić stosowną informację, jednocześnie przekazując ją wiernym drogą internetową.

Jeśli przewidziano Mszę św. koncelebrowaną, to w celu umożliwienia uczestnictwa w niej przedstawicielom rodzin zamawiających, należy rozważyć odprawienie każdej z intencji w osobnej celebracji. Praktyka ta nie jest możliwa w dniach Triduum Paschalnego.

W domach zakonnych w celebracjach Mszy św. i nabożeństwach pasyjnych mogą uczestniczyć jedynie mieszkańcy domu, bez udziału osób przychodzących z zewnątrz.

Ograniczenie liczby uczestników zgromadzenia do 5 osób obowiązuje również podczas liturgii pogrzebowej. Należy ją ograniczyć do jednej, tj. III stacji na cmentarzu. Uczestniczy

w niej najbliższa rodzina (*Obrzędy pogrzebu*, s. 176). Jeśli okoliczności na to pozwalają, stację tę może poprzedzić procesja od bramy cmentarza. W pogrzebie nie mogą uczestniczyć osoby objęte kwarantanną. Po nabożeństwie na cmentarzu należy zaprosić rodzinę na odprawienie Mszy św. pogrzebowej w kościele lub ustalić jej późniejszy termin.

Tak jak do tej pory, wiernych zachęcam do uczestnictwa we Mszy św., rekolekcjach wielkopostnych i innych nabożeństwach za pośrednictwem środków społecznego przekazu. W ciągu dnia kościoły mają pozostawać otwarte dla indywidualnej modlitwy i adoracji Najświętszego Sakramentu.

2. Należy stworzyć wiernym możliwość do spowiedzi indywidualnej. Chociaż właściwym miejscem sprawowania sakramentu pojednania jest konfesjonał, to w obecnych warunkach sakrament ten można sprawować poza konfesjonałem, np. w kościele, w kaplicy, w zakrystii, w sali katechetycznej, w biurze parafialnym lub w innym godnym miejscu, pozwalającym na zachowanie prywatności i zasad bezpieczeństwa.

Należy udostępnić wiernym numer telefonu i adres mailowy, poprzez który można umówić się z duszpasterzem na indywidualną spowiedź.

Duszpasterze winni zachować dyspozycyjność wobec wiernych, którzy zwrócą się z prośbą o spowiedź.

Po ustaniu epidemii we wszystkich parafiach należy zorganizować dni skupienia z nabożeństwami pokutnymi i indywidualną spowiedzią.

3. Nie wolno w sposób nieuprawniony korzystać z rozgrzeszenia ogólnego (por. normy zawarte w *Obrzędach Pokuty dostosowanych do zwyczajów diecezji polskich*, wyd. 2, Katowice 2010, n. 39). Nie jest też możliwa spowiedź przez środki komunikacji elektronicznej (np. telefon, komunikator internetowy itp.). Zakazana jest publiczna spowiedź z indywidualnych grzechów.

4. Należy przypomnieć wiernym, że zawsze ilekroć istnieje poważna racja i nie ma sposobności wyspowiadania się, wtedy dla usposobienia duszy do stanu łaski wierny „jest obowiązany wzbudzić akt żalu doskonałego, który zawiera w sobie zamiar wyspowiadania się jak najszybciej”. Taki żal odpuszcza grzechy powszednie, przynosi także przebaczenie grzechów śmiertelnych. Ma on jednak zawierać w sobie mocne postanowienie przystąpienia do spowiedzi sakramentalnej, gdy tylko będzie to możliwe.

Zawsze należy pamiętać, że uzyskane w ten sposób odpuszczenie grzechów jest związane z obowiązkiem ich wyznania podczas najbliższej możliwej okazji do spowiedzi, pod karą wpadnięcia na nowo w grzech śmiertelny. (Załącznik nr 1).

5. Należy wyjaśnić wiernym, że w wykładni trzeciego przykazania kościelnego: „Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przyjąć Komunię św.”, Konferencja Episkopatu Polski ustaliła, że okres, w którym obowiązuje to przykazanie, obejmuje czas od Środy Popielcowej (26.02.2020) do Niedzieli Trójcy Świętej (7.06.2020).

6. Prawo kanoniczne dopuszcza przyjmowanie Komunii św. do ust i na rękę. Jeśli część wiernych przyjmuje Komunię św. na rękę, a część do ust, jest wskazane, aby obu grupom Komunii św. udzielali różni szafarze lub też by osoby przyjmujące Komunię św. do ust

przyjmowały ją po osobach przyjmujących Komunię św. na rękę. Wiernych przyjmujących Komunię św. na rękę zachęca się, by uprzednio, w miarę możliwości, zdezynfekowali sobie dłonie.

Pamiętając o zakazie odwiedzania osób będących w kwarantannie domowej, wiernym, którzy indywidualnie poproszą o udzielenie Komunii św. poza liturgią, należy to uczynić zgodnie z przewidzianym obrzędem (por. *Komunia Święta i kult Tajemnicy Eucharystycznej poza Mszą św.*, Katowice 1985, s. 16-36), z wyjątkiem:

- Wielkiego Piątku, kiedy to Komunii św. można udzielić poza liturgią tylko chorym,
- Wielkiej Soboty, kiedy można udzielać Komunii św. poza liturgią jedynie jako Wiatyku.

7. Sakrament chrztu św. należy sprawować z zachowaniem środków ostrożności co do kontaktu bezpośredniego. Zgodnie z przepisami liturgicznymi może on być sprawowany poza Mszą św., w obecności najbliższej rodziny. Zgodnie z tradycją Kościoła chrzest katechumenów może mieć miejsce również w uroczystość Zesłania Ducha Świętego.

Organizacja Triduum Sacrum

W związku z ograniczeniem zgromadzeń religijnych do 5 osób, nie licząc osób sprawujących posługę, należy przypomnieć wiernym, że uczestnictwo w celebracjach Triduum Paschalnego (Wielki Czwartek, Wielki Piątek i Wielka Sobota) nie jest nakazane, a zatem nieobecność na tych celebracjach nie wiąże się z zaciągnięciem grzechu. Dlatego zachęcam wszystkich wiernych naszej Archidiecezji do łączenia się w modlitwie ze wspólnotą Kościoła w celebracji Świętego Triduum za pośrednictwem transmisji w środkach społecznego przekazu, w tym serwisu internetowego Archidiecezji ArchiBial.pl i kanału YouTube ArchiBial Media.

1. Wielki Czwartek:

- a) Msza św. Krzyżma odbędzie się bez udziału kapłanów. Święte oleje do przekazania wszystkim parafiom będzie można odebrać w późniejszym czasie. Do tego czasu korzystamy nadal z Olejów pobłogosławionych przed rokiem. W przypadku ich braku, nowo pobłogosławione Oleje można będzie odebrać przy katedrze (sala n. 12) w Wielki Piątek w godz. 10.00-12.00. Odnowienie przyrzeczeń kapłańskich odbędzie się w późniejszym terminie.
- b) We Mszy św. Wieczery Pańskiej opuszcza się obrzęd umywania nóg i procesję do ołtarza wystawienia. Najświętszy Sakrament ma być przechowywany w tabernakulum. W tym roku nie organizuje się ołtarza wystawienia, tzw. ciemnicy.

2. Wielki Piątek:

- a) Liturgia Wielkiego Piątku we wszystkich parafiach powinna rozpocząć się o godz. 15.00. Obecni na liturgii adorują Krzyż przez przyklęknięcie. Do wezwań Modlitwy Powszechnej należy dołączyć specjalną intencję za chorych, zmarłych, znajdujących się w sytuacji zagubienia (por. *Missale Romanum*, s. 314, n. 13). (Załączniki nr 2 i 3).

- b) Na zakończenie Liturgii Męki Pańskiej, Najświętszy Sakrament przenosi się do Grobu Pańskiego i wystawia do indywidualnej adoracji. Rozpoczyna się *Nowenna przed świętem Miłosierdzia Bożego*.

3. Wielka Sobota:

- a) Zachęca się do korzystania z możliwości indywidualnej adoracji Najświętszego Sakramentu w Grobie Pańskim.
- b) Nie organizuje się tradycyjnego święcenia pokarmów. Pobłogosławienia pokarmów dokonują wierni w domach przed śniadaniem wielkanocnym, zgodnie z księgą *Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, t. 2, Katowice 2001, nn. 1347-1350; (Załącznik nr 4). Tekst tego obrzędu należy podać na stronie internetowej parafii, ewentualnie powielić i wyłożyć w kościele; będzie on zamieszczony również na stronie internetowej Archidiecezji.
- c) Jeśli zaistnieje konieczność poświęcenia wody na prośbę wiernych, czynimy to indywidualnie. Nie święcimy wody w celu pozostawienia jej w dużym pojemniku w kościele lub przed kościołem.

4. Niedziela Zmartwychwstania:

- a) W celebracji Wigilii Paschalnej, przy Liturgii światła należy pominąć rozpalanie ogniska oraz zapalenie świec wiernych. W praktyce, liturgię rozpoczynamy w prezbiterium, gdzie po zapaleniu paschału przechodzi się bezpośrednio do Orędzia Wielkanocnego (*Exsultet*). Potem następuje Liturgia Słowa. W czasie Liturgii chrzcielnej należy opuścić Litanię do Wszystkich Świętych i Błogosławieństwo wody chrzcielnej a tylko odnowić przyrzeczenia chrzcielne (por. *Missale Romanum*, s. 371, n. 55). Pomija się pokropienia wiernych wodą święconą. Odmawia się modlitwę powszechną. Potem następuje Liturgia Eucharystyczna.
- b) W Wigilię Paschalną i w Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego nie święci się wody i w związku z tym nie używa się pokropień. Nie ma też procesji rezurekcyjnej.

Pozostałe zarządzenia

1. Zostaje odwołany Dzień Młodzieży zaplanowany na sobotę 4 kwietnia br.
2. Zostaje odwołany Zjazd Paschalny w sobotę 18 kwietnia br.
3. Informacje w sprawie udzielania sakramentu bierzmowania i Pierwszych Komunii św. w parafiach zostaną podane po Świętach Wielkanocnych.
4. Urzędy archidiecezjalne, w tym kurialne będą zamknięte do odwołania. Sprawy pilne będą załatwiane drogą telefoniczną, mailową lub za pośrednictwem poczty.

Powyższe zarządzenie należy umieścić w gablotach, na stronach internetowych i w parafialnych portalach społecznościowych.

Drodzy Kapłani,

Wyrażam Wam moją ogromną wdzięczność za posługę w trudnych okolicznościach epidemii, a wszystkim wiernym za dojrzałe i odpowiedzialne stosowanie się do zarządzeń. Ufam, że to nieznane nam doświadczenie wiary, zaowocuje jeszcze większym pragnieniem spotkania z Jezusem Chrystusem oraz ożywieniem naszej wiary.

Proszę też o modlitwę w intencji chorych oraz tych, którzy na różne sposoby walczą z epidemią koronawirusa. Zmarłych niech Pan przyjmie do swojej chwały.

Wszystkich otaczam modlitwą i z serca Wam błogosławię.



Abp Tadeusz Wojda SAC
METROPOLITA BIAŁOSTOCKI

Ks. Piotr Augustynowicz

Ks. Piotr Augustynowicz
NOTARIUSZ KURII

Białystok, dnia 26 marca 2020 roku
Nr 171/20/A